

Schoonmaken en desinfecteren (Coronavirus)

In uw huis/instelling is het nodig dat er goed wordt schoongemaakt. In vuil en stof kunnen ziekteverwekkers, zoals micro-organismen en virussen zitten. Door regelmatig schoon te maken, haalt u ook veel ziekteverwekkers weg. Hierdoor verkleint u de kans op ziekte.

Er is een verschil tussen schoonmaken en desinfecteren. **Schoonmaken** is stof en vuil verwijderen, bijvoorbeeld door te stofzuigen of te dweilen. Om zoveel mogelijk te voorkomen dat de virusdeeltjes zich via de lucht verspreiden is het in geval van het coronavirus **niet gewenst om te stofzuigen**.

Door schoonmaken raakt u ook de meeste ziekteverwekkers in het stof of vuil kwijt. Om bijvoorbeeld ziekteverwekkers in bloedvlekken of om het coronavirus die zich in de hoestdruppels bevinden, weg te krijgen **moet u na het schoonmaken óók desinfecteren**. Omdat de virusdeeltjes zich vooral bevinden op plekken die in contact zijn gekomen met de handen, is het goed om vooral de contactpunten na het schoonmaken te desinfecteren. Door te desinfecteren, doodt u de overgebleven ziekteverwekkers tot een aanvaardbaar niveau.

In dit document staat informatie over:

- Schoonmaken
- Desinfecteren
- Microvezeldoekjes
- Een schoonmaakschema met instructies
- Eindreiniging en -desinfectie isolatielocaties COVID-19

Voor meer informatie over maatregelen rondom corona, ga naar [Rotterdam.nl](https://www.rotterdam.nl)

Schoonmaken

Schoonmaakregels

Er komt veel kijken bij een goede schoonmaak. Als er verkeerd wordt schoongemaakt, kunnen er ziekteverwekkers achterblijven of zelfs worden verspreid.

Hygiënenormen

- Geef iedereen die schoonmaakt instructie over de juiste manier van schoonmaken en de middelen die ze hiervoor moeten gebruiken.
- Maak alleen schoon met middelen die ook daadwerkelijk als schoonmaakmiddel worden verkocht, zoals een allesreiniger. Gebruik de middelen volgens de instructies op de verpakking.
- Bewaar de schoonmaakmiddelen in de originele verpakking en zorg ervoor dat het etiket leesbaar blijft.
- Gebruik dagelijks schone materialen.
- Gebruik verschillende materialen voor sanitaire en andere ruimten.
- Vervang schoonmaakmaterialen en sopwater als ze zichtbaar vuil zijn.
- Laat natte schoonmaakmaterialen na gebruik nooit in emmers achter, om te voorkomen dat ziekteverwekkers uitgroeien.
- Was schoonmaakmaterialen zoals moppen en doeken na gebruik op 60°C. Laat ze daarna drogen, aan de lucht of in een wasdroger. Of gebruik wegwerpmaterialen en gooi deze direct na gebruik weg.
- Berg schoonmaakmaterialen en middelen op in een speciaal daarvoor bestemde opslagruimte.
- Draag handschoenen bij het schoonmaken van voorwerpen of oppervlakken waar lichaamsvloeistoffen/virusdeeltjes op (kunnen) zitten.

Persoonlijke beschermingsmiddelen voor schoonmaakpersoneel

Personeel dat in de ruimte komt waar een coronapatiënt verblijft heeft beschermende kleding aan:

- Een schort met lange mouwen, bij voorkeur met manchetten.
- (Lange) handschoenen.
- Een chirurgisch mondneusmasker.

Gooi de handschoenen en het schort weg na het schoonmaken. Doe het mondneusmasker in een box voor medisch afval voor eventuele sterilisatie.

Voor instructies: kijk naar deze [video](#).

Tip

Gebruik kant-en-klare schoonmaakmiddelen. Gebruik deze volgens de instructies van de fabrikant.

Schoonmaaktechnieken

In de schoonmaakschema's (in de bijlagen) staan per soort ruimte aangegeven hoe vaak en op welke manier verschillende oppervlakken en materialen moeten worden schoongemaakt. De schoonmaakmaterialen moeten ook goed schoongemaakt, gedroogd en opgeruimd worden. Daarnaast gelden de volgende regels:

Hygiënenormen

- Maak eerst 'droog' schoon (afstoffen) en daarna 'nat' (vochtig doekje of dweilen).
- Maak schoon van 'schoon' naar 'vuil' en van 'hoog' naar 'laag'.
- Maak schoonmaakmaterialen die niet in de wasmachine kunnen en niet weggegooid worden, zoals emmers en trekkers, na gebruik schoon en spoel ze af met water. Maak de materialen daarna handmatig droog of hang ze op om te drogen (trekkers). Desinfecteer deze materialen na het schoonmaken.

Tips

- Let tijdens het schoonmaken vooral op plekken en voorwerpen die mensen veel aanraken, zoals klinken, lichtknoppen, lichtschakelaars, handvaten, deurklinken, kranen, tafels, voedselbereidingsplaatsen/aanrechten, telefoons, liftknoppen, leuning, doorspoelknoppen, gemeenschappelijke tafels e.d.
- Desinfecteer deze contactpunten na het schoonmaken.
- Gebruik bij het dweilen verschillende emmers (bijvoorbeeld met aparte kleuren) voor schoon en vuil sopwater. Maak de dweil of mop nat in de emmer met schoon sop, en spoel hem uit in de andere. Zo blijft sopwater langer schoon.
- Gebruik microvezeldoekjes volgens de werkwijze, zie Microvezeldoekjes.

Maak gebruik van schoonmaakschema's!

Een schoonmaakschema voorkomt dat onderdelen worden overgeslagen. Beschrijf hierin hoe vaak elk onderdeel moet worden schoongemaakt en op welke manier.

Het in de bijlagen hieronder toegevoegde Schoonmaakschema kunt u als basis gebruiken. U mag natuurlijk vaker schoonmaken dan in deze schema's is aangegeven. Minder vaak of op een andere manier schoonmaken, mag alleen met een goede reden (bijvoorbeeld omdat een ruimte bijna nooit wordt gebruikt).

Tips

- Vink de schoonmaakwerkzaamheden af. Hierdoor ziet u snel wat er nog moet gebeuren. Dit is vooral handig als er door meerdere personen wordt schoongemaakt.
- Wordt de schoonmaak door meerdere partijen uitgevoerd? Bijvoorbeeld door een extern schoonmaakbedrijf en medewerkers? Stel dan voor elke partij eigen schoonmaakschema's op. Zo zijn de verantwoordelijkheden voor iedereen duidelijk.

Desinfecteren

In sommige gevallen is het schoonmaken van voorwerpen en oppervlakken onvoldoende en moet er na het schoonmaken ook worden gedesinfecteerd. Desinfectie is nodig wanneer een oppervlak of voorwerp vervuild is met bloed en andere lichaamsvloeistoffen en bij sommige infectieziekten. **In geval van het coronavirus is ook extra aandacht voor desinfectie nodig.**

Hierbij gelden de volgende algemene regels:

Hygiënenormen

- Let op: desinfecteer alleen nadat ééerst is schoongemaakt. Desinfecterende middelen werken onvoldoende als iets nog vuil of stoffig is.
- Desinfecteer alleen als het echt nodig is (in verband met mogelijke resistentievorming van bacteriën).
- Desinfecteer een oppervlak of voorwerp als er bloed of een andere lichaamsvloeistof op zit en de contactpunten die veel gebruikt worden, zoals klinken, lichtknoppen, lichtsakelaars, handvaten, deurklinken, kranen, tafels, voedselbereidingsplaatsen/aanrechten, telefoons, liftknoppen, leuning, doorspoelknoppen, gemeenschappelijke tafels e.d.
- Draag bij het desinfecteren altijd wegwerphandschoenen en pas handhygiëne toe na afloop.
- Moet u een medisch hulpmiddel desinfecteren waarbij de fabrikant een specifiek desinfecterend middel heeft voorgeschreven? Desinfecteer het hulpmiddel dan alleen met dit desinfecterend middel. Het is volgens de Wet op de medische hulpmiddelen niet toegestaan dit middel voor andere toepassingen te gebruiken.
- Gebruik desinfecterende middelen altijd volgens de gebruiksaanwijzing. *Let op de juiste concentratie, inwerktijd, evt. naspoelen e.d.*
- Bewaar desinfectiemiddelen in de originele verpakking en zorg ervoor dat het etiket leesbaar blijft.

In een gangbare situatie moeten de desinfectiemiddelen voorzien zijn van een CE-markering (Conformité Européenne). En toegelaten zijn door het college voor toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (ctgb) om deze middelen te mogen het gebruiken.

NB: Vrijstelling desinfecteermiddelen voor de zorg (bron: mail VWS,16-3-2020)

Per direct geldt er een vrijstelling voor een aantal desinfecteermiddelen die door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) op de Nederlandse markt zijn toegelaten voor menselijk hygiëne (PT01), maar waarvoor de producent geen virusclaim in Nederland heeft geregistreerd. Deze middelen kunnen vanaf nu ook worden ingekocht voor professioneel gebruik in de zorgsector, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Deze leest u hier onder. Aanleiding voor deze vrijstelling zijn signalen over tekorten aan desinfecteermiddelen in de zorgsector.

Om welke middelen gaat het?

Het betreft een vrijstelling voor het op de markt brengen en het gebruik van alle middelen die als Product Type 1 door het Ctgb zijn toegelaten in Nederland, én die minimaal één van de volgende werkzame stoffen bevatten:

- Alcoholen (minimaal 70%);
- Waterstofperoxide (minimaal 0,5%);
- En natriumhypochloriet (minimaal 0,1%), voor de bestrijding van COVID-19.

De meest gangbare desinfectiemiddelen tegen corona:

- Kleine oppervlakken (minder dan 0,5 m²): alcohol 70 - 80 %
- Voor grotere oppervlakken: natriumdichloorisocyanuraat oplossing (chloortabletten, aanbevolen concentratie 1000 ppm).

Microvezeldoekjes

Microvezeldoekjes worden gebruikt bij het schoonmaken, maar niet bij het desinfecteren. Gebruik wegwerp-microvezeldoekjes in het geval van corona.

Tegenwoordig wordt er steeds meer gebruikgemaakt van microvezeldoekjes. Doordat de vezels in deze doekjes zijn gesplitst, hebben microvezeldoekjes een veel groter oppervlak dan katoenen schoonmaakdoekjes. Zo kunnen microvezeldoekjes vuil en ziekteverwekkers veel beter opnemen dan gewone schoonmaakdoekjes. Bovendien raspen de vezels het vuil los, waardoor u vlekken gemakkelijker verwijdt. U kunt microvezeldoekjes zowel droog als vochtig gebruiken.

Voor een optimaal resultaat gaat u als volgt te werk:

- Gebruik de microvezeldoekjes altijd zonder schoonmaakmiddelen. Wijk hier alleen van af als de leverancier dit aangeeft.
- Wilt u de doekjes vochtig gebruiken? Maak ze dan vlak voor gebruik licht vochtig onder de kraan of met het middel dat de leverancier voorschrijft. Leg de doekjes niet in een emmer water. Hierdoor nemen ze direct hun maximale hoeveelheid aan vocht op en verliezen ze hun reinigende werking.
- Vouw de doekjes voor gebruik een aantal keer dubbel, zodat er meerdere vlakken ontstaan. Gebruik een nieuw, schoon vlak zodra de werking minder wordt.
- Gebruik wegwerp microvezeldoekjes in het geval van corona.

Als er **geen coronavirus** aanwezig is:

- Kun je herbruikbare microvezel doekjes gebruiken.
- Stop vuile microvezeldoekjes wel direct in de was. Spoel ze tussentijds niet uit. *Microvezeldoekjes trekken vuil zó goed aan dat handmatig uitspoelen geen zin heeft. Alleen in de wasmachine wordt een vuil doekje weer schoon.*
- Was de doekjes volgens de voorschriften van de fabrikant.

- Droog de gewassen microvezeldoekjes volgens de gebruiksinstructie. Let op: niet alle microvezeldoekjes kunnen in de droogtrommel. Berg de doekjes nooit vochtig op; hierdoor kunnen ziekteverwekkers uitgroeien.

Voor meer informatie klik hier [microvezeldoekjes](#)

Schoonmaakschema's en instructies

In de schoonmaakschema's staat hoe vaak en op welke manier gereinigd moet worden.

U mag natuurlijk vaker schoonmaken dan in deze schema's is aangegeven. Minder vaak of op een andere manier schoonmaken, mag alleen met een goede reden (bijvoorbeeld omdat een ruimte bijna nooit wordt gebruikt).

U kunt de schoonmaakschema's [hier downloaden](#) als Word-document. De schema's zijn zoveel mogelijk op losse pagina's geplaatst, zodat u ze eenvoudig kunt uitprinten en ophangen. Tevens kunt u de schema's aanpassen aan de eigen situatie. Bespreek binnen uw eigen organisatie de schoonmaakschema's en werk ze in nader detail uit tot een eigen werkinstructie. U kunt deze direct ophangen, bijvoorbeeld bij wastafels of in een schoonmaakkast.

Klik hier voor meer informatie over [schoonmaken](#)

Schoonmaakschema

Algemeen

Onderdelen	Dagelijks	Wekelijks	Periodiek	Opmerkingen
Afvalbakken	•			
Afvalzakken	•			Legen en vervangen; sluit de zakken goed zonder lucht eruit te persen en bewaar ze in gesloten afvalcontainers, op een aparte opslagplaats.
Binnendeuren		•		
Buitendeuren			•	4 x per jaar
Deurmat (buitendeur)	•			Stofzuigen
Dierverblijven, hokken, kattenbakken, kooien, etc.		•		Afhankelijk van het aantal dieren 1 à 2 x per week schoonmaken; draag handschoenen tijdens het schoonmaken, en een schort wanneer er uitwerpselen van dieren op de kleding kunnen komen
Dispensers met handdesinfecterend middel				Dispenser schoonmaken als voorraadfles wordt vervangen. Nooit bijvullen! Gehele voorraadfles vervangen als de oude leeg is
Douchekraan en -kop	•	•		Dagelijks schoonmaken en wekelijks ontkalken
Douchewand	•	•		Dagelijks schoonmaken en wekelijks kalkzeep verwijderen.
Etensoverblijven	•			Na iedere maaltijd opruimen en in de vuilniszak. Een volle vuilniszak in afsluitbare gft-containers afvoeren; plaats geen afval naast afvalcontainers; houd de opslagplaats schoon.
Gordijnen			•	2 x per jaar wassen op 40 °C of volgens wasvoorschrift.
Handcontactpunten en horizontale oppervlakten: Klinken, lichtknoppen, lichtschakelaars, handvaten, deurklinken, kranen, tafels, voedselbereidingsplaatsen/aanrechten, telefoons, liftknoppen, leuning, doorspoelknoppen, gemeenschappelijke tafels en al het andere wat vaak wordt aangeraakt	•			2x per dag schoonmaken en desinfecteren
Lamellen en jaloezieën			•	2 x per jaar
Lampen en verlichting			•	Minimaal 4 x per jaar nat schoonmaken
Lijsten, moeilijk bereikbare richels, plinten en randjes		•		

Luchtroosters			•	4x per jaar stofzuigen
Meubilair (tafels, stoelen, kasten, banken)	•			Horizontale vlakken 2x per dag
Papier, karton en overig afval	•			In afsluitbare afvalcontainers bewaren; wekelijks afvoeren
Plafond			•	Bij zichtbaar vuil en stof
Radiatoren			•	4 x per jaar stofzuigen
Ramen, spiegels, glazen en wanden			•	4 x per jaar zemen
Richels, plinten en moeilijk bereikbare hoeken		•		
Spiegels, glazen wanden en glas in deuren		•		Streepvrij schoonmaken
Tafel	•			Let op onderzijde eettafelblad (vooral buitenste rand wordt vuil, doordat cliënten zich naar de tafel toe trekken)
Tegels toiletruimte		•		
Tillift (frame)		•		Tilmatten cliëntgebonden gebruiken
Vensterbanken		•		
Ventilatie (roosters of -ventielen)			•	4 x per jaar roosters/ventielen schoonmaken en mechanische ventilatie controleren; eventuele filters elk half jaar schoonmaken of vervangen; minimaal jaarlijks onderhoud aan ventilatiesysteem (motor) laten uitvoeren; minimaal 1 x per 5 jaar onderhoud aan de kanalen uitvoeren
Vloeren (hard)	•			Dagelijks stofwissen, 2 keer per week dweilen.
Vloeren (tapijt en inloopmatten)	•			Stofzuigen, eventueel laagpolige tapijten vochtig (stoom)reinigen.
Wanden			•	Bij zichtbaar vuil en stof
Wastafel	•			Dagelijks schoonmaken en wekelijks ontkalken.
Zeepdispensers			•	Dispensers schoonmaken als voorraadfles wordt vervangen. Nooit bijvullen! Gehele voorraadfles vervangen als de oude leeg is.

Eindreiniging en -desinfectie isolatielocaties COVID-19

Als de COVID-19 patiënt naar huis gaat, wordt er een eindreiniging en -desinfectie uitgevoerd. Dit kan zijn omdat de patiënt niet meer besmettelijk is of de patiënt weer naar het woonadres gaat. De uitvoering is afhankelijk van de ruimte en zal altijd maatwerk zijn. In dit document staan de uitgangspunten omschreven.

Werkzaamheden

- Voer alle wegwerpmaterialen die (mogelijk) besmet zijn af als normaal afval (denk daarbij ook aan huishoudelijke artikelen als wc-rollen).
- Reinig en desinfecteer meubilair en materialen voor hergebruik (zie eindreiniging en -desinfectie), of was deze conform wasvoorschriften. Met uitzondering van gordijnen en vitrages (mits deze niet zichtbaar verontreinigd zijn).
- Reinig en desinfecteer de ruimte, dat wil zeggen eerst huishoudelijk reinigen, drogen en daarna desinfectie).

Eindreiniging en -desinfectie

- Draag tijdens reiniging en desinfectie persoonlijke beschermingsmiddelen: (halter)schoort, handschoenen. Bij risico op spatten: draag oogbescherming (bijvoorbeeld een veiligheidsbril) en een chirurgisch mondneusmasker (type IIR).
- Gebruik, waar mogelijk wegwerpschoonmaakmaterialen. Reinig en droog herbruikbare schoonmaakmaterialen, zoals emmers, dagelijks.
- Gebruik bij iedere ruimte schone schoonmaakmaterialen.
- Gebruik voor reiniging een katoenen doek (geen badstof) met een reinigingsmiddel of een klamvochtige wegwerpmicrovezeldoek. *Toelichting: LET OP! Een microvezeldoek kan meestal niet gebruikt worden in combinatie met een reinigingsmiddel omdat de microvezels beschadigen.*
- Omdat het een algehele desinfectie is, gebruik 1000 ppm1 chloor met een N-nummer of een toegelaten desinfectans met een N-nummer dat werkzaam is tegen Coronavirus.
Toelichting 1: een middel is volgens het Ctgb werkzaam tegen Coronavirus als het werkzaam is tegen virussen (virusclaim).
Toelichting 2: LET OP! Gebruik geen microvezeldoek omdat microvezeldoek meestal niet gebruikt kan worden in combinatie met een desinfectiemiddel omdat de microvezels beschadigen.
- Gebruik voor desinfectie van **medische hulpmiddelen** een door de fabrikant voorgeschreven desinfectans met een CE-markering dat werkzaam is tegen Coronavirus, gebruik anders chloor 1000 ppm.
Toelichting 1: ga bij gebruik van chloor eerst na of het medisch hulpmiddel hiertegen bestand is.
Toelichting 2: LET OP! Wees extra alert op het aanhouden van de voorgeschreven contacttijd.
Toelichting 3: als de locatie normaliter geen zorgfunctie heeft kan het zijn dat de materialen niet bestand zijn tegen chloor 1000 ppm. Overleg over alternatieven.

Links voor meer informatie:

[Voor zorginstellingen: Covid-19 en hygiëne toolkit](#)

[LCI Covid-19 richtlijn](#)

[WHO: Preparing for COVID-19: Long-term Care Facilities, Nursing Homes](#)